

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

«Ευθύνη του πωλητή για πραγματικά ελαττώματα και έλλειψη συνομολογμένων ιδιοτήτων, τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και άλλες συναφείς διατάξεις»

I. Επί του κεφαλαίου Α' του Σχεδίου Νόμου

1. Με το άρθρο 1 Νοχ επιφέρεται μείζων τροποποίηση στο δέκατο τέταρτο κεφάλαιο του Αστικού Κώδικα, και ειδικώς στο δίκαιο της πωλήσεως. Ο νομοθέτης ενσωματώνει στο εσωτερικό δίκαιο την Οδηγία 1999/44 ΕΚ, τροποποιώντας εκτενώς διατάξεις του Ενοχικού Δικαίου. Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση, οι προτεινόμενες αλλαγές δεν περιέλαβαν γενικότερα την ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής, αλλά περιορίζονται στο δίκαιο της πωλήσεως, εισάγοντας ορισμένες βασικές καινοτομίες.

2. Η κυριότερη από αυτές αναφέρεται στην ευθύνη του πωλητή για πραγματικά ελαττώματα ή έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων. Όπως αναλύεται στην εκτενή Αιτιολογική Έκθεση, το ισχύον άρθρο 534 ΑΚ καθιερώνει την ευθύνη αυτήν ως απλώς εγγυητική. Με το υπό ψήφιση Σχέδιο Νόμου ανάγεται πλέον σε κύρια υποχρέωση του πωλητή να παρέχει το πράγμα στον αγοραστή χωρίς πραγματικά ελαττώματα ή με τις συμφωνημένες ιδιότητές του. Αναλόγως αναδιατυπώνεται το άρθρο 534 ΑΚ: «Ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει το πράγμα με τις συνομολογημένες ιδιότητες και χωρίς πραγματικά ελαττώματα». Η υποχρέωση αυτή του πωλητή προστίθεται έτσι στις άλλες κύριες υποχρεώσεις του από τη σύμβαση πωλήσεως, δηλαδή τη μεταβίβαση της κυριότητας του πράγματος ή το δικαίωμα και την παράδοση του πράγματος (513 ΑΚ). Αφού πάντως το προτεινόμενο νέο άρθρο 534 ΑΚ καθιερώνει νέα κύρια υποχρέωση του πωλητή, ερωτάται μήπως θα ενδεικνυόταν η αναγραφή της ήδη στο άρθρο 513 ΑΚ, το οποίο καθορίζει τις βασικές υποχρεώσεις αυτών που έχουν καταρτίσει σύμβαση πωλήσεως.

3. Σύμφωνα με ουσιώδη καινοτομία του προτεινόμενου νομοσχεδίου, σε περίπτωση ευθύνης του πωλητή για πραγματικά ελαττώματα ή έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας ο αγοραστής έχει δικαίωμα είτε να απαιτήσει διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος, είτε να μειώσει το τίμημα, είτε

να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (προτεινόμενο νέο άρθρο 540 ΑΚ). Καταργείται έτσι η αναστροφή της πωλήσεως (ισχύον άρθρο 540 ΑΚ) και στη θέση της εισάγεται το διαπλαστικό δικαίωμα υπαναχωρήσεως από τη σύμβαση ως συνέπεια της ευθύνης του πωλητή. Κατά την Αιτιολογική Έκθεση (αριθ. 10), με την προτεινόμενη ρύθμιση επέρχεται «ορολογική ενοποίηση υπαναχώρησης και αναστροφής υπό τον όρο 'υπαναχώρηση'», με συνέπεια να αποφεύγεται πλέον η «περιττή ορολογική διάσπαση».

Θα μπορούσε εν τούτοις να παρατηρήσει κανείς ότι η επιφερόμενη τροποποίηση δεν είναι μόνον ορολογική. Διότι η το νέο άρθρο 540 Ι 3 ΑΚ χορηγεί στον αγοραστή το διαπλαστικό δικαίωμα της υπαναχωρήσεως, ενώ η αναστροφή της πωλήσεως (υπό το ισχύον άρθρο 540 ΑΚ) συζητείται αν είναι πράγματι διαπλαστικό δικαίωμα ή αν αποτελεί αξίωση του αγοραστή (ότι η αναστροφή δεν αποτελεί διαπλαστικό δικαίωμα υποστηρίζει, λ.χ., ο Ζέπος, Ενοχικών δίκαιον. Β' μέρος ειδικόν, 2^α έκδ., 1965, σ. 106-107. Υπέρ της ίδιας εκδοχής συνηγορεί και η διατύπωση του ισχύοντος 540 ΑΚ: «έχει δικαίωμα να απαιτήσει είτε την αναστροφή της πώλησης είτε τη μείωση του τιμήματος»). Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθίσταται πλέον χωρίς αμφιβολία ότι, σε περίπτωση ευθύνης του πωλητή κατά το νέο άρθρο 543 ΑΚ, ο αγοραστής δικαιούται να ασκήσει είτε τις αξιώσεις για διόρθωση ή μείωση του τιμήματος (νέο 540 Ι 1, 2 ΑΚ) είτε το διαπλαστικό δικαίωμα προς υπαναχώρηση (νέο 540 Ι 3 ΑΚ). Η διαπίστωση αυτή μπορεί να αποβεί κρίσιμη κατά την ερμηνεία του προτεινόμενου νέου άρθρου 554 ΑΚ, κατά το οποίο τα δικαιώματα του αγοραστή «λόγω πραγματικού ελαττώματος ή έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας παραγράφονται μετά την πάροδο πέντε ετών για τα ακίνητα και δύο ετών για τα κινητά». Εν τούτοις, αν σε παραγραφή μπορούν να υποπέσουν οι ανωτέρω αξιώσεις του αγοραστή, το διαπλαστικό του δικαίωμα για υπαναχώρηση υπόκειται, κατά τα γενικώς διδασκόμενα, σε αποσβεστική προθεσμία. Και εδώ η διαφορά δεν είναι μόνον ορολογική. Η παραγραφή αποτελεί ένσταση προτεινόμενη πάντοτε από τον φορέα της (272 Ι ΑΚ), ενώ η αποσβεστική προθεσμία που τάσσει ο νόμος λαμβάνεται υπ' όψιν αυτεπαγγέλτως (280 ΑΚ). Θα μπορούσε έτσι να ανακύψει το ζήτημα αν το προτεινόμενο νέο άρθρο 554 ΑΚ, αναφερόμενο μόνο σε «παραγραφή» δικαιωμάτων, περιλαμβάνει και το χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο μπορεί να ασκηθεί το διαπλαστικό δικαίωμα του αγοραστή για υπαναχώρηση. Η διεκρίνιση του ζητήματος αυτού από τον νομοθέτη θα οδηγούσε στην αποφυγή ερμηνευτικών προβλημάτων.

II. Επί του κεφαλαίου Β' του Σχεδίου Νόμου

1. Με τα άρθρα 5 έως 13 επιφέρονται τροποποιήσεις στον ΚΠολΔ και επαναδιατυπώνονται ορισμένες ρυθμίσεις του ν. 2915/2001, χωρίς όμως να θίγεται ο πυρήνας του δικονομικού συστήματος, το οποίο εισήχθη με αυτό το νομοθέτημα. Όπως αναφέρεται και στην Αιτιολογική Έκθεση, με τις προτεινόμενες διατάξεις απλοποιούνται ορισμένες διαδικασίες του ν. 2915/2001,

με σκοπό να καταστεί «στην πράξη πιο λειτουργικό και πιο αποδοτικό το νέο σύστημα της επιτάχυνσης της απονομής της πολιτική δικαιοσύνης ενώπιον των πολυμελών δικαστηρίων της ουσίας».

2. Σύμφωνα με το άρθρο 10 ΙΙΙ του Σχεδίου, αντικαθίσταται το άρθρο 571 ΙΙ ΚΠολΔ. Κατά τη νέα ρύθμιση, αν ο αναιρεσείων, μετά την έκδοση διατάξεως του συμβουλίου με την οποία ομοφώνως η αναίρεσή του κρίνεται απαράδεκτη ή προφανώς αβάσιμη, δεν υποβάλει εμπρόθεσμα αίτηση για συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο, τότε η αίτηση αναιρέσεως «θεωρείται πως δεν ασκήθηκε». Η λύση αυτή μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σε σχέση με την επανάσκηψη αιτήσεως αναιρέσεως, αφού η προηγούμενη αίτηση «θεωρείται πως δεν ασκήθηκε». Εάν μεν η τελεσίδικη απόφαση είχε επιδοθεί στον αναιρεσείοντα, ο οποίος έτσι έπρεπε να ασκήσει την αίτηση αναιρέσεως μέσα σε τριάντα ημέρες από την επίδοση (564 Ι ΚΠολΔ), δυνατότητα να επανασκηθεί η αίτηση αναιρέσεως παρά την απόρριψη της προηγούμενης από το συμβούλιο, θα προσέκρουε έτσι κι αλλιώς στην παρέλευση της τριακονθήμερης προθεσμίας. Εάν όμως η απόφαση δεν επιδόθηκε, η προθεσμία για άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως είναι τριετής από τη δημοσίευση της αποφάσεως (564 ΙΙΙ ΚΠολΔ). Έτσι, αν η ασκηθείσα αίτηση αναιρέσεως «θεωρηθεί πως δεν ασκήθηκε» κατά τα ανωτέρω, δεν θα αποκλειόταν ο ηττηθείς διάδικος να ασκήσει εκ νέου αίτηση, προβάλλοντας τους ίδιους ή και άλλους λόγους αναιρέσεως, εντός της τριετούς προθεσμίας, η οποία κατά πάσα πιθανότητα δεν θα έχει παρέλθει. Η περιπλοκή αυτή αποφεύγεται με το ισχύον δίκαιο, κατά το οποίο η διάταξη του συμβουλίου αποκτά ισχύ δικαστικής αποφάσεως (ισχύον 571 ΙΙ ΚΠολΔ). Το πρόβλημα μπορεί όμως να ανακύψει με την προτεινόμενη λύση του «πλάσματος της μη ασκήσεως», η οποία αφήνει πάντως ανοικτό το ενδεχόμενο να επανασκηθεί η αίτηση αναιρέσεως. Η αντιμετώπιση του προβλήματος θα οδηγούσε στην αποφυγή μελλοντικών νομολογιακών διακυμάνσεων.

Αθήνα, 29 Ιουλίου 2002

Ο εισηγητής
Στέλιος Ν. Κουσουλής
Προϊστάμενος του Τμήματος
Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Αντώνης Μ. Παντελής
Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο
Καθηγητής Γεώργιος Κουμάντος